

את הריבוד החברתי בכפר תיארתי בסיפור "חברי הכפר", בשכבה התחתונה היו שם הסבלים. בשנות החמישים כל ישוב קיבל מכסה של עולים והיה עליו לשכנם ולהעסיקם. אנחנו קיבלנו רומנים. עברו שנים ורובם הסתדרו במקומות אחרים. המעברה נתרוקנה מתושביה נשאר בה רק הסבלים. הסבלים של מחסן האספקה. הם היו גבוהים, רחבים ושמנים. שמנים במובן החזק של המילה, כמו מתאבקי הסומו ביפן. הם גרו בשרידי המעברה אשר בחורשת האקליפטוסים. ועבדו אצל מנדל במחסן האספקה. מנדל היה קטן והם היו גדולים הוא ישב בחדרון המשרד ורשם קניותינו בספרים והם הרימו וסחבו שקי דורה ותירס ענקיים שהגיעו במשאיות מן הנמל בחיפה. אחד היה עומד על המשאית ומעמיד את השק והשני על הארץ מקבל אותו על ראשו וגבו ונושא אותו למקומו במחסן. דרגה אחת מתחת למעמד הסבלים היה בכפר מעמד מיוחד, מעמד "נטול מעמדין". אנשים שכלל לא היו שייכים. בהמשך אקרא להם גרים. אחדים מאלה היו לאמי כמחזרים, אוחז'ורים ברוסית. היא היתה אז בשנות הארבעים. אני עול ימים, שעניו, שהיו פקוחות לראות ביופיה של מלכת הכיתה טחו מראות יופיה של אישה, לא ראיתי זאת, אבל היום אני יודע שאמא היתה אישה יפה על פי התמונות. לא בשל כך הם באו אלינו. הם באו אליה כדי לשפוך את ליבם. היה ביניהם ברוך שהיא כינתה חמזריאל על משקל שלומיאל. חבר של אבא מימים עלומים, מומחה גדול לסוסים. מפקדה הראשון והאחרון של יחידת הסוסים בצה"ל. עם ירידת הסוסים הקרביים מגדולתם ירדה קרנו איתם. ניסה להקים בבית ינאי משק והעלה חרס. ברוך היה בא לבקר את אבא ומפטפט את אמא לדעת. היה מאיר, פליט שואה. כילד עבד אצל איכר גרמני בגרמניה הנאצית והיה כאחד מבני המשפחה, וכך שרד. בכפר עבד בעבודות מזדמנות, עסק בשיפוצים ותוך כדי כך בנה את ביתם בחולות אשר בדרך לשפת הים. חופית יקרא המקום אחר כך. במו ידיו צרף אבן לאבן ובנה קן לו ולאשתו שבאה איתו משם.

יום אחד, זמן לא רב אחרי המלחמה, התייצב בביתנו יעקב. בחור צעיר מוצק וחזק, עם מספר על היד, ילד מן העיירה שומסק בה אבי נולד. שתו תה חם במטבח ודיברו על מה שקרה ומה שנשאר. סיפר שאת יהודי העיירה השמידו שכניהם, הגויים תושבי העיירה שומסק, שלושת אלפים ביום אחד. אחר כך אבא יצא איתו למסגריה. הראה לו את הכלים ונתן לו רשות לעבוד בהם לעצמו. יעקב נסע לתל אביב והביא ברזל ופחם. הדליק את האש והתחיל לחשל. בראשית עשה את הצבת הראשונה. בצבת הזו יצר את הפטיש הפרסות והמסמרים. אחר עשה ארגז כלים ובו שם את הדברים ואז, גרף לו קטע בשוליים שבין הדרך וגדר החצר, הציג לראווה את כליו ועמד. עברו חברים, בדרכם, הסתכלו ושאלו. הסתכל יעקב על סוסו של אחד, ראה את פרסותיו המשופשפות והציע בו במקום את שרותיו על חם. הרים את רגלו של הסוס אל בין ברכיו, הניח את הפרסה שעשה במקום, תקע את המסמרים ואת קצותיהם החדים גדע בצבת, בטרם הסוס יתחרט ואת בשרו של יעקב יקרע באמצעות המסמרים שתקע. וכך רגל אחר רגל וסוס אחר סוס ויעקב הפך ל"יעקב הנפח". אחר כך מצא מקום לגור, התחתן והתחיל לבנות לפרות סככות, אבל תמיד חזר אלינו, חזר וישב במטבח עם אמא ודיבר, דיבר ודיבר ועוד דיבר.

ועוד היה אמיתי, אמיתי היה השוחט, אבל בכפר לא היתה לו כמעט עבודה. בכדי שיוכל להתפרנס נתנו לו עבודה בצרכניה. הוא היה לנו שכן ובכל זאת בפסח הסתרתי את הלחם שמא יראה, לא יחשה

ובתנובה לא יקבלו מאיתנו את החלב. אמיתי היה נכנס לביתנו לעיתים מזומנות ושוטף את אמא במיליו. ויש לי סיפור גם עליו.

הכפר הוקם על ידי קבוצת צעירים חילוניים שהשאירו את הגולה וכל מה שבא איתה, מאחורי הגב. והם, כל אחד את עופו היה שוחט על סדן עץ בגרזן ואת הגויה החמה לאשתו נותן. במוסדות הלאומיים הוחלט שבכל כפר וכפר יהיה שוחט אחד. כך הגיע אלינו לבוש שחורים רב הירש, יהודי עב זקן, לשחוט את עופותינו מוכן ומזומן. החברים דאגו לחופש הפולחן ולילה אחד בא אושרי עם עוף וגרזן ושחט לשוחט על המפתן. למחרת עזב רב הירש את הכפר ובמקומו בא אמיתי לכאן. ויום אחד חס אמיתי על חבר והכשיר את מה שאחר היה אוסר. העניין נודע ואמיתי נשלח לירושלים לברר. הברור התקיים בבית הדין הגדול ומי ישב בדין? רב הירש מיודעינו משכבר. ראה הירש את אמיתי ופסק בקול דקיק "בסדום גם זה צדיק".

למטה מבתינו גר זיגפריד הסנדלר (עליו כבר סופר). הם גרו שם זיגפריד, אשתו הקטנה קלרה ואביה הסנדלר "הסנדלר הזקן" כך הוכר. גרו הצריף קטן מצופה בנייר (נייר זפת כנגד הגשם). פחות או יותר במרכז הכפר. ופעם חזרנו מבית הקברות שם קברנו שני בנים ממשפחה אחת ביום אחד. הראשון טייס והשני באופנוע נדרס. בכל הכפר הושלך הס. לאנשים ההמומים לא נשאר דבר לומר. לא כן הסנדלר וכך לאמא אמר: "על מה הם מצטערים, צעיר יכול למות, אבל זקן מוכרח בכך".

היה וולנר המכונה ויסנזי. בצ'כוסלובקיה עבד במפעל סקודה. היום כולכם מכירים את מכונת פולקסווגן תוצרת סקודה המיוצרת בצ'כיה, אבל אז לא היתה צ'כיה היתה צ'כוסלובקיה וצ'כוסלובקיה היתה מן העבר ההוא של מסך הברזל. אלמלא וולנר לא הייתי שומע ולא הייתי יודע על מפעל סקודה שבו עבד. יותר מזה לא אמר על עברו דבר. מלבד העבר הוא דווקא דיבר ודיבר בביליל שפות שהיו בלולות בו צ'כית, גרמנית ועברית. כל משפט שאמר היה מסתיים במילה ויסנזי "אתה מבין" בעברית וזה היה כינויו בכפר ויתקינאית. הוא היה חשמלאי הכפר, עשה ותיקן בכפר כל דבר מרדיו ועד חשמל. לנו הוא סידר רמקול ברפת. רמקול שמשך את קולו מן הרדיו ששכן בבית. זה היה חידוש טכנולוגי אדיר. בזמן החליבה, שנעשתה בידיים, יכולת לשמוע קונצרט לאבוב של מוצרט, חידון של שמואל רוזן או פסנתר בארבע ידיים. קול הרדיו היה מתערב עם קול זרמי החלב אשר יצאו מן הפטמות. יודעי חן אמרו שלקול הזה הפרות מגיבות ומניבות.

אשתו אוה היתה גויה ממש, גויה מגרמניה. היא דיברה עם אמא גרמנית ואמא ענתה ביידיש גליצרית מגורמנת. לאוה היתה בת מנישואים קודמים שנשארה בגרמניה ובת שנולדה כאן ושמה עליזה. עליזה היתה בלונדינית יפה ומושכת. כל כך יפה עד שהעיניים כאבו מראות. כשגדלה יפתה עוד. היא עבדה במקצוע הזוהר ביותר אז, דיילת. אחר כך גרה באילת שהיתה עיר מקלט. מקלט למי שאין לו נכסים קשרים או גב ורוצה להתחיל עם כולם מאותו קו. עליזה מתה מעצב יום אחד.

הם האוחז'ורים היו באים אלינו יושבים במטבח, שותים תה ומדברים איתה כשהיא לא מפסיקה מעבודתה. אינני יודע מה זה עשה להם, אבל הם היו חוזרים ובאים בנאמנות יום אחרי יום, שנה אחרי שנה עד מותה.